

*Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.068
Державного торговельно-економічного університету*

ВІДГУК

*офіційного опонента на дисертаційну роботу
Шалашної Ангеліни Олександрівни
«Державна фінансова політика економічного розвитку»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Актуальність теми дослідження

Державна фінансова політика як складова суспільно-економічних відносин полягає у сукупності відповідних бюджетно-податкових заходів та механізмів впливу на фінансово-економічного середовища у процесі досягнення основних завдань суспільного розвитку. Розвиток системи формування та виконання бюджету надасть можливість підвищити рівень ефективності використання бюджетних коштів. Вагомими є удосконалення системи публічних фінансів, посилення ефективності бюджетно-податкових механізмів, спрямованих на економічний розвиток. Система фінансово-економічних інститутів є результатом розвитку та постійного вдосконалення відповідних взаємовідносин у процесі формування, використання валового внутрішнього продукту з метою задоволення потреб суспільства. Фінансова політика держави є дієвим інструментом впливу на соціально-економічні процеси. Важливими завданнями у процесі розробки та реалізації державної фінансової політики є удосконалення системи публічних фінансів, посилення ефективності регулятивної функції бюджетно-податкових механізмів, здійснення структурних змін в економіці, спрямованих на підвищення темпів економічного зростання. Вагомим є забезпечення стійкості системи державних фінансів, реалізація виваженої та послідовної політики у сфері управління бюджетним дефіцитом і державним боргом. Основними завданнями державної фінансової політики є забезпечення економічного зростання на засадах інституційно-інвестиційного розвитку,

структурних змін фінансової системи, створення сприятливих умов для стимулювання обсягів внутрішнього попиту. Визначення видатків бюджету здійснюється з урахуванням обсягу доходів бюджету, державних соціальних стандартів та гарантій. Державне управління має забезпечити відповідний рівень надання суспільних послуг за рахунок бюджетних коштів.

Необхідним є підвищення ролі бюджетного механізму як складової державної фінансової політики економічного розвитку, що свідчить про актуальність та своєчасність дисертаційної роботи здобувача Шалашної Ангеліни Олександрівни.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433), автором надано відповідні матеріали та пропозиції щодо формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових результатів, висновків дослідження

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження Шалашної А.О. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що обумовлено систематизацією значної кількості наукових публікацій з питань формування та реалізації державної фінансової політики. Методологічною основою дослідження є відповідні положення, сформовані фінансово-економічною наукою. Виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності здійснено на достатньо високому рівні.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-

правові акти з питань формування державної фінансової політики економічного розвитку, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, відповідні монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених наукових результатів дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх новизни, обґрунтованості та відповідності дисертації Шалашної А.О. спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Достовірність наукових положень, висновків дослідження

Достовірність наукових положень, висновків дослідження, які містяться в дисертаційній роботі є достатньою. Здійснено аналіз нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, статистичних та аналітичних матеріалів центральних органів державної управи, відповідних наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної фінансової політики (довідка від 28.08.2023 № 67-193/1-23).

Наукова новизна результатів дослідження

Науково-прикладну спрямованість даної дисертації зумовила мета дослідження, що полягає в розкритті теоретичних засад та удосконаленні методологічних положень системи формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, підвищення результативності фінансово-економічних перетворень.

Поставлену мету досягнуто та отримано результати, які характеризуються науковою новизною.

У дисертації вперше розкрито сутність формування та реалізації

державної фінансової політики економічного розвитку, яка полягає у сукупності інституційних засад, механізмів управління фінансовими процесами на макроекономічному рівні відповідно до фінансово-економічного середовища, пріоритетів суспільного розвитку, використанні дієвих бюджетно-податкових інструментів, що надасть можливість підвищити рівень результативності функціонування системи управління публічними фінансами в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів, необхідності посилення ефективності використання бюджетних коштів (с. 4-5, 19-38).

Важливим є подальший розвиток здобувачем положень щодо інституційних засад державних фінансових відносин, що сприятиме результативності суспільних перетворень (с.87-100).

Заслуговує на увагу узагальнення та систематизація досвіду формування та здійснення державної фінансової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, що надасть можливість підвищити ефективність системи управління публічними фінансами (с. 60-75).

Здобувачем удосконалено підходи щодо формування державної фінансової політики у системі економічного розвитку країни (с. 38-60).

Автором удосконалено положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів державної фінансової політики в умовах бюджетних обмежень (с. 149-168).

У дисертації розвинуто підходи до розробки основних напрямів державної фінансової політики у системі економічних відносин, що сприятиме забезпеченню дієвого впливу державних фінансів на економічний розвиток (с. 168-185).

**Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях,
зарахованих за темою дисертації**

Основні результати наукового дослідження автором опубліковано у 10 наукових працях, у тому числі трьох статтях у наукових фахових виданнях, одній статті у періодичних наукових виданнях держав, які входять до Європейського Союзу, загальним обсягом 3,0 друк. арк. Ознайомлення зі змістом наукових праць свідчить про повноту відображення в них основних

положень та результатів дисертації.

Зауваження та дискусійні положення дисертації

Відзначаючи позитивні сторони роботи, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, а саме:

1. У дисертації визначено, що фінансово-бюджетні відносини мають досліджуватись як вагома складова системи інститутів суспільства, підвищення якісного рівня фінансового регулювання сприятиме посиленню результативності здійснення інституційних змін системи управління бюджетом та економічного середовища (с. 34). На нашу думку, було б доцільним більш поглиблено розкрити розвиток фінансово-бюджетних відносин як вагомої складової системи інститутів суспільства.
2. У дисертаційному дослідженні визначено, що виважена державна фінансова політика є вагомою умовою соціально-економічного розвитку країни, здійснення результативних економічних перетворень (с. 48). Водночас, важливим було б більш розгорнуто розкрити державні фінансові механізми соціально-економічного розвитку країни.
3. У дисертаційній роботі зазначено, що від ефективності системи формування доходів бюджету залежить обґрунтованість обсягу фінансових ресурсів, що залучаються для забезпечення виконання покладених на державу функцій та завдань. (с. 107). Однак, доцільним було б поглибити дослідження сукупності інструментів, що забезпечують ефективність системи формування доходів бюджету.
4. Автором зазначено, що посилення впливу бюджетного планування видатків на виконання завдань суспільного розвитку залежить від дієвості забезпечення бюджетного процесу, у тому числі прогнозування, планування та використання видатків бюджету, звітування про досягнення визначених бюджетними призначеннями завдань та цілей, контролю за станом використання коштів (с. 124). Водночас, слід було приділити більше уваги особливостям бюджетного планування видатків, дієвого забезпечення бюджетного процесу.

5. У дисертаційному дослідженні визначено, що в умовах інституційних перетворень економіки, актуальним є удосконалення теоретико-методологічних засад бюджетно-податкової політики, підвищення рівня її адаптивної ефективності (с.172). Разом з тим, варто було б більш поглиблено розкрити адаптивну ефективність бюджетно-податкової політики.

Проте висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Положення дисертаційної роботи не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на відповідне джерело. Наукові публікації та дисертація здобувача виконанні із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Шалашної Ангелини Олександрівни на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку» є завершеною науковою працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати. Дисертаційне дослідження за змістом відповідає обраній темі та вимогам, передбаченим наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Шалашної Ангелини Олександрівни на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку» є завершеним та

самостійним науковим дослідженням, має наукову новизну та практичну цінність. Зміст дисертаційної роботи відповідає меті та завданням дослідження, отримано нові обґрунтовані наукові результати роботи. Дисертаційна робота відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Шалашна Ангеліна Олександрівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07«Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Університету митної справи та фінансів,
доктор економічних наук, професор

Любов ЛИСЯК

Коржівна Т.В.

